Ročník XIX. V Budapešti, 18. mája 1912. Číslo 20.

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESŤNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 « — «
Na štvrť roka — — 1 « — «
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komornik.
Majitel' a vydavatel':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielať predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Mungovská svevôľa.

Gróf Ján Zichy a jeho liberálne prechmaty.

Rimsko-katolíckeho učiteľa mungovci pozbavili chleba, poneváč v shromaždení katolických učiteľov opovážil sa kritizovať štátne školy. Túto pohanskú neľudskosť, na žiadosť nitrianských mungovcov zpáchal katolík gróf Ján Zichy, ako uhorský minister kultu a výučby. Ubohý ten učiteľ cez trinásť rokov neúhonne pracoval, zdieral sa a hladoval a včul vyrazili mu z ruky zaslúženého kúsok chleba, len preto, že v shromaždení katolíckych učiteľov zcela nevinnými slovami predniesol jeho obavy o mravnonábožnu výchovu mládeže v Uhorsku a povedal nakoľko bojí sa, že náboženská ľahostajnosť vdre sa aj do našich štátnych škôl a začne zkazonosnú prácu, ako to prítomne vidno vo Francúzsku.

Pre tieto celkom nevinné slova slobodnomurárskym duchom nasiaknutí mungovci, svedomitého učiteľa katolíckeho pozbavili chleba. Týmto neľudským skutkom ale len to dokázali, že tento učiteľ skutočne pravdu mal, keď spomenul mravno-náboženskú lahostajnosť, aká ľahko vdrieť sa môže do štátnych škôl. Kto totiž zná naše štátne školy, musí uznať, že s veľmi malými výnimkami, nepanuje v nich duch mravno-náboženský, lež krajine a obyvateľstvu v každom ohľade nebezpečný. O štátnych školách neideme sa ani ďalej rozpisovať, lež v krátkosti uvedeme ten pád, ktorý neslúži ku sláve nitrianským mungovcom a najmenej zaslepenému ministrovi kultu a výučby gróf Jánovi Zichymu.

Ako sa vec začala?

S prostredkom októbra minulého roku katolícki učitelia troch dekanátskych okresov vydržiavali riadne shromaždenie vo Veľkých Topolčanoch. V tomto shromaždení pojednávali výlučne o katolíckych záležitosťach školských. Dekan-farár dr. Jozef *Janda* v dlhej reči predniesol, ak smutné následky má lahostajnosť vo viere, preto aj mládež vychovávať treba v duchu mravno-náboženskom a dľa zásad čisto kresťanských. Reč vôbec pochvalne známeho dekana-farára hlboký dojem urobila na celé prítomné učiteľstvo. Pod dôjmom tejto reči pozdvihol sa k slovu Viktor *Huszarik*, katolícky učiteľ obce Meröce (nitr. st.) a dľa svojho kresťansko-katolíckeho presvedčenia vyslovil svoje náhľady o výchove mládeže, vyzdvihol spolu aj svoje obavy, že dľa terajšieho smeru zvlášte štátne ľudové školy ľahko podľahnuť môžu židovsko-slobodnomurárskej invazii, stať sa pelešou svetskej morálky a ducha neznabožského, pri čom ako odstrašujúci príklad uviedol Francúzsko.

Viktor *Huszárik* náhľady svoje predniesol celkom objektívne. Štátnym školám nelichotil síce, lež o duchu, aký v nich prítomne panuje, otvorene povedal pravdu, bez toho, že by proti nim alebo uhorskému štátu bol poburoval. Veľmi teda prekvapilo Huszárika, že od nitrianskeho školdozorcu kráľovského onedlho dostal vyzvanie, aby odpovedal na nasledujúce otázky:

1. Je to pravda, že v shromaždení veľkotopolčanskom povedal, že v štátnych školách rozširujú lahostajnosť vo viere?

2. Je to pravda, že v spomenutom shro-

maždení tvrdil, že štátne školy nemajú oprávnenia k jestvovaniu?

3. Je to pravda, že tvrdil, že štátne školy sú ustanovizeň slobodnomurárska?

Viktor Huszárik v tom čase, keď nitríansky škôldozorca kráľovský menom Julius Jánossy poctil ho jeho listom a otázkami, od 1. novembra bol už učiteľom obce Ardánfalva. Veľmi bol síce zarazený nad týmto vyznačením po celej stolici známeho škôldozorcu Jánossyho, sadol si ale hneď a na jeho otázky dal nasledujúcu odpoveď:

ad 1. Povedal som, že štátne školy v budúcnosti ľahko môžu šíriť ľahostajnosť vo viere.

ad 2. V istých okolnosťach majú opravnenie k jestvovaniu, v istých ho nemajú.

ad 3. To som nepovedal.

Po tomto statočnom osvedčení sa, od kosti liberál škôldozorca, disciplinárkou vyhrážal sa Huszárikovi, vyhrážanie svoje však nepreviedol. Vzdor toho však a bez všetkého vyšetrovania tiež veľmi známy föišpán nitriansky menom Craus svolal krvavý súd a vyslovil sa, že on tohoto človeka (Huszárika totiž) netrpí ďalej na území stolice nitrianskej. Výbor stoličnej verejnej správy na rozkaz föišpána vyniesol potom výrok, že ministrovi kultu a výučby predostrú zadanie, aby katolíckej cirkvi a katolíckej škole verného učiteľa vyhodil z územia stolice nitrianskej. Na toto zadanie nasledovalo hneď

Nezákonné nariadenie ministra výučby.

Minister výučby a úradníci jeho ministerstva prítomne zdajú sa byť tej mienky, aby vo všetkom plnili vôľu föišpánov. Dľa tohoto gróf Ján Zichy, ačpráve zakaždým vystatuje sa jeho katolíctvom, bez všetkého vyšetrovania predbežného, teda *zcela nespravodlive a v každom ohľade nezákonne* 13. apríla r. 1912. pod číslom 159, 137—911. vydal nariadenie, aby Viktor Huszárik učiteľ obce Ardanfalva pozbavený bol úradu. Výbor verejnej správy stolice nitrianskej opierajúc sa na toto zcela nezákonné nariadenie ministerské 22. apríla 1912. pod číslom 1939—912. naložil katolíckej školskej stolici obce Ardánfalva, aby na uprázdnenú stanicu učiteľskú bezodkladne vyvolila druhého učiteľa diplomovaného.

Statočného, v každom ohľade bezúhonného učiteľa katolíckeho, minister výučby gróf Ján Zichy, jedine na žiadosť nitrianskeho föišpána, proti zákonom krajinským, svevoľne pozbavil chleba. Táto záležitosť neni viac osobnou záležitosťou prenasledovaného učiteľa obce Ardánfalva, lež je to záležitostou celého katolíckeho učiteľstva krajiny. Čo sa stalo v tejto obci, opakovať sa môže i v druhých. Dľa tohoto pokračovania, pred ministrom výučby a pred föišpánmi neni istý žiadon katolícky učiteľ. Bez každej príčiny a bez vyšetrovania vyhodia ho z úradu, kedykoľvek sa im to zaľúbi. Tak ďaleko sme to doviedli v Uhorsku, že katolíckych učiteľov minister výučby a stoliční páni považujú za otrokov. Po tomto páde zvlášte nitrianskym stoličiarom narastú ešte väčšie rohy ako ich už posial majú. My ale známe našich katolíckych učiteľov ako mužov cirkve a katolíckej škole verne oddaných a presvedčení sme, že ako odhodlaní mužovia tú odpoveď dajú Jánovi Zichymu a nitrianskému föišpánovi, že pri najbližších voľbách žiadon z nich nebude podporovať liberálov a že všetcia od prvého do poposledného hlasovať budú jedine na kandidátov kresťanskej ľudovej strany.

Gróf Aladár Zichy pred jeho voličmi.

Kresťanská ľudová strana snemová zásady svoje o rozšírení volebného práva zmužile zastáva nielen v krajinskom sneme, lež otvorene prednáša ich v najrozsiahlejších vrstvách pospolitého ľudu pred svojimi voličmi. Tomuto soppovedne predseda kresťanskej ľudovej strany skutočný vnútorný tajný jadca gróf Aladár *Zichy* v nedeľu 12. mája predstavil sa svojim voličom okresu Bodajk, aby pred niimi účtoval. Do okresu sprevádzali ho krajinskí vyslancovia: pápežský praelát Ján *Molnár*, Georg *Szmrecsányi*, Karol *Huszár*, Koloman *Brestyenszky*. V sprievode jeho boli ďalej: dr. Alexander *Ernszt*, Hlavný správca Katolíckej Ľudovej Jednoty, Franc *Robitsek*, podsprávca ústredného semenišťa, Štefan *Mészáros*, Vilhelm *Nette* pápežský gróf, Julius *Jánoky Madocsányi*, Albert *Szabó*, Béla *Landauer* dr. Karol *Bonta* pravotár a viacerí iní.

Od Komárna prichodiacich v obci Bakony-

sárkány na čele početného ľudu privítali: farár Mikuláš Grieger a notár Mikuláš Degenhardt. V sídle volebného okresu v mestočku Mór grófa Aladára Zichyho a jeho sprievod prijali mimoriadnou slávnosťou. Celá spoločnosť najprv prítomná bola na litaniach v kostole kapucínov, po čom nasledovalo verejné účtovanie, na ktorom súčastnili sa: duchovenstvo, intelligencia a pospolitý ľud celého okresu v ohromnom počte.

Gróf Aladár Zichy začiatkom svojho účtovania predniesol, že tieto dni shováral sa s jedným vyslancom pracovnej strany a ten mu povedal, že ačkoľvek majú ohromnú väčšinu, predsa sa neopovažia predstaviť svojim voličom, bo by len výčitky dostať mohli od nich. Skutočne aj neni ťažšej veci, ako prítomne hovoriť o politickom rozpoložení Uhorska, bo behom celého roku zhola nič nerobili krajinskí vyslancovia. Tomuto neni sú celkom na príčine sami zákonodarci, lež väzí to v neznesiteľnom stave celého verejného života politického, počnúc od posledných volieb.

Slúžiť takej krajine — povedal — ktorá nevládze pomôcť sebe samej, je veľmi ťažká vec. Z terajšieho rozpoloženia politického len na to možno zatvárať, že terajší volebný systém zhola nič nestojí, bo pri ňom nedostáva výrazu opravdová vôľa volebného obecenstva. Kresťanská ľudová strana už v starom jej programme vytýčila si za úlohu previesť rozšírenie volebného práva. Za toto aj prítomne bojuje celou silou. Učtujúci krajinský vyslanec presvedčený je o tom, že na základe rozšíreného volebného práva složený snem krajinský, výrazu dá skutočnej vôli obecenstva volebného. Reč svoju zakončil nasledujúcimi slovami:

— Bez vystatovania sa môžeme povedať, že kresťanská ľudová strana s hrdosťou môže predstaviť sa svojim voličom, bo čokoľvek sme slúbili, bárs sme nevedeli všetko uskutočniť, vždy všetko zmužile zastávame. Nemyslím, že v najbližšom čase prideme ku vláde, povinnosti naše ale vždy svedomite zastávame a neohrožene budeme plniť, neustále bojujúc za blaho ľudu a záujmy katolíckej cirkvi. Terajšie časy svedčia o tom, že nachodíme sa na pravej ceste: terajší volebný zákon treba premeniť v záujme pravého zastupiteľstva ľudu.

Na účtovnú reč prepočetné obecenstvo odpovedalo dlhými hlučnými ováciami, po ktorých utíšení Georg *Szmrecsányi* a Karol *Huszár* rečnili k ľudu v maďarskej, Franc *Robitsek*, Julius *Jánoky-Madocsányi* a Mikuláš *Grieger* v nemeckej reči. Po odznelých rečiach oduševnené obecenstvo rozišlo sa v najkrajšom poriadku.

Dolu s liberálmi!

To je našim heslom od počiatku a nim bude, zakiaľ nevyhubíme nepriateľov katolíctva a zdieračov ľudu chudobného.

My kresťanskí ľudáci dávno, predávno vydali sme to heslo: Dolu s liberálmi! Preč s vykorisťovateľmi ľudu! — a heslo to prešlo do krve ľudu a keby náš ľud bol mal opravdovú slobodu, keby bol mal právo volebné, keby pri voľbách nebolo bývalo žandárskych bajonettov a inej brutality, tak by dávno konec bol liberálom.

Nuž ale bráň sa proti nepriateľovi, keď ti ruky sviažu! Voľ si zastupiteľov, keď ti nepriateľ — liberál — volebného práva nedá! Ozvi sa proti krivde a proti tyranstvu, keď pred tebou zatvorené sú brány krajinského domu! A tak pri tejto «slobode» nezbýva ti iné, ako trpeť nesvedomitosť a krivdy, udusiť v sebe pomstu a rozhorčiť sa nad tvojim biednym osudom.

Hľa, to máš od liberálov. Tým obdarili ťa tí páni, ktorých si za poslancov vyvolil, alebo ktorých ti vyvoliť dala brutalita vládnych medzítok. Vtedy pravda nepomyslel si si, milý priateľu, že akú váhu má tvoj hlas pri urne. Dal si sa oklamať a zvábiť. Možno, že za judášsky groš predal si sa liberálom. Hádam opojili ťa tou čertovicou a tak ťa hnali ku hlasujúcej urne.

Nečuduj sa teda, drahý priateľu môj, že máš takých poslancov, ktorí za teba a vôbec za pospolitý ľud zhola nič nerobia, iba čo zväčšujú tvoje ťarchy a tvoju biedu. Či nenie tak? Veru priatelia moji, sami ste si vinni, že máte lenivých, necitlivých a lživých poslancov. Kto to slýchal, hlasovať na liberála? Aké je to kresťanstvo, za poslancov voliť nepriateľov cirkvi? To je nerozum. To je zkaza celej krajiny. Nech sa osvedčia liberálni poslancovia, ktorí sa vdreli do našich hornouhorských okresov, čo oni za

ľud konali? S čím oni prispeli, aby sa Slováci hmotne a mravne zveladili? S ničím! Žobráci sme v hospodárskom ohľade. Otroci sme v politickom ohľade. V iných krajinách ľud od dávneho času požíva voľnosť a práva občanské. My ani včul — v dvadsiatom století — neznáme čo je voľnosť, čo je politická sloboda. Zaostali sme v kultúrnom ohľade. Nemáme svojskej výučby, tak že náš dorost, bárs sa aj morduje v školách, vo svojej materčine čítať a pisať nevie. Bez tejto vedomosti nemôžeme napredovať a sa vzdelávať. A pre koho nie? Kto je nám na závade? — Kto nás vyháňa zo svätín osvety?

Kto ini ako liberáli. Aj to nám shabali, čo nám zákon dal a poistil. Liberáli vrhli nás do otroctva a do duševnej temnoty, aby sme na veky ostali hlúpymi žobrákmi. Preto voláme: Dolu s liberálmi! Dolu s nepriateľmi ľudu! Áno, to musí volať jedon-každý náš krajan. Pri voľbách máme ukázať, že sme ľudia seba povedomí. Že žiť chceme zo svojej vôle a sily. Že milujeme svojeť.

Odkedy radíme našim krajanom: «Svoj k svojmu! Kresťania hlasujte iba na kresťanov!» Prečo odznie naša rada ako hlas volajúceho na púšti? Prečo si ľud sám nepomáha? Prečo nedá znaku, že žiť chce? Prečo moc svoju nedá pocítiť liberálom? Prečo si nevolí iba kresťanských ľudových poslancov? My dľa nasej možnosti konali sme svoju prácu. Bránili sme ľud. Šľahali sme jeho tyranov. Vystríhali sme voličov pred liberálnymi lhármi. Krivdy ľudu niesli sme pred súd verejnosti. Nás nech nikto neobviňuje z lenivosti a z ľahostajnosti. Nie my sme príčinou biedy ľudu, lež ľud sám — jeho ľahostajnosťou a bojazlivosťou.

Toto postavenie nesmie však dlhšej trvať. Nech je konec lenošeniu! Do práce sa krajania! Márne sa zdráhajú liberáli, náš hlas prerobí si cestu i k tróna, kde rozdávajú slobodu a práva. Aj tam žiadame všeobecne hlasovace právo, lebo iba vtedy porazíme liberálov, keď ľud dostane sa ku hlasovacej urne. Všeobecné volebné právo usmrtí nadvládu liberálov. Pohrab ten ale len vtedy bude, keď ľud na celej čiare postaví sa proti liberálom. Na liberála neslobodno hlasovať pri žiadnych voľbách. Slovenskí katolíci nech hlasujú iba na kandidátov našej kresťanskej ľudovej strany. Kto si statočný a povedomý kresťan, toho sa drž a nezapomni na naše heslo: Dolu s liberálmi!

Korteš.

Pomoc v nehodách.

Všeobecne je známé, že u nás dnes už každý gazdovský sluha zabezpečený mal by byť na prípad nehody.

Otázka je teraz, jakú pomoc dostane poistená čeľaď, keď ju stihne nehoda a čo majú robiť gazdovia, aby záležitosť poistenia svojich sluhov mali v poriadku.

Keď gazdovského sluhu stihne nejaký úraz, roku 1907. vynesený a roku 1912. revidovaný zákon nakladá, že gazda musí ho dať liečiť a bez obtiahnutia platiť mu mzdu na ten čas, keď pre úraz nemohol robiť. Týmto je gazda povinný svojmu sluhovi najviac cez jednu štvrť roka.

Toto liečente a zaopatrenie ale zákon nežiada od gazdu zdarma, lebo keď sa nehoda sluhu nestala následkom jeho chyby a assekurácia sluhu a oznámenie nehody stalo sa v poriadku, «Krajinská pomocná pokladnica gazdovských robotníkov a sluhov» vráti gazdovi výdavky líečenia a keď sluha rátajúc od nehody za dva týždne, nebol vstave pracovať, vtedy od päťnásteho dňa počnúc na každý deň, lež najvýš na 70 dní, gazdovi vyplatí 1 korunu odškodného.

Keď sa sluha ani po uplynutí jedného štvrť roka cele nezotaví, vtedy ho pokladnica aj ďalej dá zdarma liečiť, pokým cele nevyzdravie, teda prípadne do jeho smrti poskytne mu pensiu. Asíce keď patričný ostane mrzákom, tak že vôbec nebude vstave robiť, vtedy dostane ročne 240 korún pensie. Keď predsa je vstave niečo robiť, vtedy pomerne menej. Na príklad, kto len polovicu toľko je vstave pracovať ako pred nehodou, ten dostane ročne 120 korúo. A aj ten dostane ročne 60 korún, kto následkom nehody o štvrtinu menej je vstave robit ako pred nešťastím.

Toto je najspravavodlivejší poriadok, lebo každému dáva pomerne toľko podpory, koľko dôchodku mu odobralo nnšťastie.

Keď následkom nehody zomre, jeho pozo-

stalá familia dostane 400 korún. Keď ostanú po ňom tri niže 14-ročné deti, pokladnica vyplatí familii 500 korún, keď ostanú štyri niže 14-ročné siroty 600 korún, keď päť detí niže 14. roku 700 korún a keď po ňom ostane šesť alebo viac štrnásťročných detí, vtedy dostane 800 korún.

To tiež dokazuje, že zákon tam chce najviac pomáhať, kde je toho najväčšia potreba. Kde ostane šesť sirôt, tam dá práve dvakrát toľko, ako takej rodinke, v ktorej je menej malých detí alebo kde sirôty vôbec neostaly.

Slovom nový zákon tak pensiu práce neschopných ako podporu sirôt povýšil na dvojnásobnú, ale preto poisťovací poplatok gazdov ani o halier nepovýšil, lež namiesto toho urobil len tú zmenu, čo sme už prv spomenuli, že od toho času gazdovia, keď sa im čeľaď stane práce neschopnou, nebudú dostávať odškodné ako dosiaľ hneď od prvého dňa, lež len počnúc od päťnásteho dňa práceneschopnosti sluhu, výdavky na liečenie ale tak ako dosiaľ, hneď od prvého poskytnutia lekárskej pomocí budú im nahradené.

Gazdovia teda aj naďalej od každej osoby svojej gazdovskej čeľade budú platiť do pokladnice ročne 120 halierov. Upozorňujeme ale gazdov, aby tento malý obnos zaplatili na čas, aby potom zodpovednosť na nich nepadla.

Že kedy a jako treba týchto 120 halierov zaplatiť, o tom každý dozvedeť sa môže na obecnom dome. Dľa nariadenia zákona pri popise v novembri treba na obecnom dome oznámiť všetku čeľaď, po popise ale premenu čeľade. Tam na obecnom dome treba zaplatiť 120 halierov a to za každú gazdovskú čeľaď, ktorá už lanského roku tam slúžila, do 1. apríla; za novú čeľaď, ktorá medzi časom vstúpila do služay, poplatok treba zaplatiť hneď pri oznámení zmeny.

Toho gazdu, ktorý tieto svoje zákonné povinnosti nezadrží, potrescú pokuton po 100 korún a nezaplatené poplatky potom doberú na ňom. Ale mimo toho pre svoje premeškanie môže mať aj väčšiu škodu, lebo keď takého jeho sluhu stihne nešťastie, ktorý nebol zapísaný, alebo keď aj bol ale 120 halierov na čas nebolo zaplatené za neho, pokladnica na pád nehody nedá žiadnu podporu, keď takemuto sluhovi alebo jeho potomkom gazda je povinný z vlastného platiť takú podporu, akú by bola platila pokladnica, keby poistenie sluhu v poriadku bolo bývalo.

Dedictvo.

Človek obyčajne pred svojou smrťou robí poriadky, kto má dediť jeho majetok a čo sa ujde jednému a druhému nápadníkovi. Dedičia obyčajne nie sú spokojní s čiastkou, ktorá na nich padne po smrti nebožtíka. Každý by rád čím viac zdrapiť. A nech sa ujde jednému dedičovi viac ako druhému, nastanú zvady a pravoty, aby aj fiškáli dostali podiel z dedictva. (Aká že by to bola deľba, do ktorej by sa aj fiškál nepomiešal?)

Nápadníci dedia dom, role, lúky, peniaze a iné movitosti a nemovitosti, akožto majetok rodinný. U nás sú ale aj iné dedictva. Ku príkladu stoličné úrady, ktoré obyčajne dedia pokrevní főišpánov. Ministerstvá ale dedia takí páni, ktorí podlizujú sa viedeňským kruhom. Tieto kruhy, ako známo, majú vplyv na našu politiku, tak že naši ministri robia politiku v prospech Rakúska a na úkor a škodu Uhorska. Tak to bolo odjakživa a pomery tieto zmenily by sa iba vtedy, keby Uhorsko vydobilo si samosiatnosť. Že to nebude tak ľahko, toho svedkami sú naši politikovia, ktorí chýrni sú o tom, že hľadajú priazeň Viedne.

Medzi dedictva patrí aj vládna stránka na tento čas mungovská. Ona tvorí väčšinu. Na ňu opiera sa vláda. Bez nej niet «ústavného» ministerstva. Dedictvo toto je veľmi drahé, pri voľbách treba ho kúpiť za drahé peniaze. Prechodí ono z jednej vlády na druhú. Bez testamentu a bez pravoty. Každý ministerpredseda na tom pracoval, aby pomocou vládneho aparátu, pomocou peňazí a nečestných volebných predsedov sohnal čím väčšiu stránku, ktorá ho slepo a nemo nasleduje. Tam niet presvedčenia. Niet slobodnej vôle, iba otrockej poslušnosti. Každý vládny poslanec už ako kandidát zaviaže sa svojmu šéfovi, od nehož mandát očakáva, že sa zriekne slobody slova a kritiky a že ostane hlasujúcou mašinou. Každý ministerpredseda, ktorý od svojho predchodcu prevzal dedictvo, to jest vládnu stranu, hľadí na to,

aby vydressiroval členov tejto stránky, aby tí iba poslúchať, hlasovať a čušať vedeli, keď oppozícia obštrukuje.

Pred koaličnou vládou rozpadlo sa dedictvo vlád uhorských, to jest väčšina liberálna. Khuen Héderváry veľkým namáhaním a ešte s väčšími trovami znovu do hromady sohnal vládnu stranu. Upotrebiť ju však nevedel a nemohol, bo veď na trhu kúpení otroci neni sú práceschopní. Tí iba lenošiť vedia. Sú to darmošlapovia. Pliaga pre krajinu. Kliatba ľudu pracovného. S takýmto dedictvom nič nevládal previesť ani vybíjaný Khuen. Na trhu kúpení mungovia vypadli jako vysílené kone. Pri tom však neutiekli od vládneho válova. Ten ich kŕmil. Gazda spakoval svoje náčinie a odišiel z ministerského kresla, stádo však ostalo na paši. «Príde nový ovčiar», povedali si mungovia, «od včulku jeho hvizd budeme nasledovať».

A vskutku, Héderváry vzdialil sa z ministerského kresla, zložil pastierske odznaky stáda mungovského a riekol svojmu dedičovi Ladislavovi Lukácsovi:

— Pas ovce, pas bäránky moje. Buď ich verným pastierom. Ja som sohnal foto stádo. Hej, veľké peniaze ma to stálo. Ja som to drahé stádo vyučil tak, že aj teba poslúchať bude, hoc nemáš takú usmevavú tvár, aká je moja. Ukáž týmto ovečkám plný válov a ony budú krotké a poslušné.

A Ladislav Lnkács prevzal Khuenové dedictvo. Ovečky ani len nezablačaly za svojim starým pastierom. Jedno je im, či Lukács, či Khuen. Ba ani Štefanom Tiszom by nepohrdly. Pastier sem-tam, len nech je válov plný. Ani programm nového pastiera ich nezaujíma. Programm ako programm. Čo sluboval Khuen, to samé sľubuje Lukács. Ako ten prvý riadil a spravoval ovčinec, tak ho bude spravovať i ten druhý. Nič sa nezmenilo. Dedictvo je úplne celé. Keď sa Lukácsovi vykĺzne z ruky, prepadne na iného, zato ale neztratí sa z neho ani len gombička, bo povedané je: «uteče pastier, pri válove však ostanú ovečky». (Toto je mungovské evanjelium.)

Uvidíte, že tak bude!

Fatranský.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»

Milodary pre pohorelcov v Trstenej.

K napomoženiu ubohých pohorelcov v Trstenej milodary poslali nasledujúci veľkodušní dobrodincovia:

Osvietený pán biskup spišský skutočný vn. tajný radca dr. Alexander Párvy (ako prvú pomoc) 600 korún, Jozef Matyassák farár (P. Dubova) 40·—, Ondrej Bazsik farár (Ljeszek) 159·59. K tomu prispeli: veriaci obci Ljesek 39·59, skryňka sv. Antona 100·—, Ondrej Bázsik 20 korún. — Anton Hromada farár (Bielypotok) 65 korún. K tomuto prispeli: vydavateľstvo Sv. Rodiny 40·—, sbierka v kostole 25·—. Georg Andreidesz praepošt-farár (Poprád) 10·—, Ondrej Gocsál organista-učiteľ (Kassabéla) 20·—, Rim. kat. farský úrad (Nizsna) 100·—, Julius Laczek (Losonc) 20·—, Arnold Kussinszky (Lelesz) 50·—, Veriaci obce Zubrohlava 30·—, Izidor Machovich opát-kanonik (Besztercebánya) 10·—, Farský úrad Usztye 56 korún. K tomuto prispeli: veriaci obce Usztye 8·89, veriaci obce Oszada 16·20, sbierka v obci 30·91. — Michal Krajnik kanonik (Kassa) 20·—, Ján Kubik farár Izsákfalva) 5·—, Rim. kat. obec (Chlebnice) 30·—, N. N. (Illava) 20·—, Kláštor jezuitov (Trnava) 10·—, Jozef Bonk farár (Alsólipnica) 92·—, Albin Maxian farár (Liptóháromszlécs) 50·—. K tomuto prispeli: veriaci katolícki 30·—, Albin Maxian 20·—, Anton Sprlagh (Jablonka) 10·—, Ondrej Zubriczky kaplán (Tajo, zvol. st.) 6·—, Rim. kat. farský úrad (Neszlény trenč. st), 22·—. Štefan Hulin farár (Nagyfüged) 7·—, V. M. P. M. Jászó 20·—, farský úrad (Lajtafalu) 2·—, Georg Ferenczy dekan-farár (Ipolyszálka), 5·—, Michal Nyulaszi farár (Ujterebes) 21·—, Rim. kat. farský úrad (Paks) 10·—, k tomuto cieľu prispeli: Jozef Streicher farár 3·—, Peter Streicher farár na odpočinku 3·—, N. N. 4·—, Ondrej Kobilják katecheta (Sajónémeti) 5·—. K tomuto prispeli: Štefan Keviczky 1·—, Georg Keviczky a manželka 1·—, Ondrej Kobiljak 3·—, Rim. kat. farský úrad (Enyicke, abauj. st.) 10·—, Veriaci obce Gombás 112·—, dr. Jozef Kőhegyi professor náboženstva (Pozsony) 5·—, Ferdinand Lattyák farár (Piliscsaba) 10·—, Pavel Drbják kapitulský kaplán (Szepeshely) 5·—, Ľudová Banka uč. sp. (Jablonka) 50·—, vdova Helena

Lipcsej (Paríž) 10·—, Ladislav Herbszt farár (Szepesófalu) 20·—, Osvietený pán arcibiskup kaločský skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Csernoch 200·—, Alexander Szalay archidiakon (Beregszász) 20·—, Ondrej Marhevka farár (Rabčice) 26·—, Ján Gureczky farár na odpočinku (Eperjes) 20·—, Štefan Horváth učiteľ (Békéscsaba) 3·—, Jozef Krasner opát-farár (Nagybobróc) 5·—, Dr. Ján Rovnyán (Dany) 10·—, Ján Pataky farár (Szentmindszent) 5·—, Dioniz Kameráth (Nagyszombat) 3·—, Farský úrad (Vágtapolca) 8·—, Ján Szvitek farár (Óbeszterce) 5·—, Štefan Dudaskó r. k. duchovný (Nagyfrankvágása) 10·—, Jozef Sándrik farár na odpočinku (Balassagyarmat) 10·—, Ondrej Kiss farár (Oroszhegy) 5·—, Julius Miklóssy (Hajókürt 10·—, Justin Bódics (Pannonhalma) 5·—, Karol Vojtassák dekan-farár (Valcsa) 8·—, Farský úrad (Felsőtárkany) 23·—, Jakub Bajtos a Ján Stass (Csütörtökhely), 1·40, Veriaci obce Árvanizsna 45·—. Gizella Hannos (Püspökhatvan) 4·—, Ján Darvai farár (Nagysziklás) 78·30, Ignác Sphajda farár (Nagysúr) 43·28, Štefan Rovder farár (Luzsna) 13·—, Ludvik Sax farár (Kápostafalva) 20·—, Farský úrad (Turdossin) 81·20.

O láskavé ďalšie sbieranie pomocných príspevkov vrúcne prosí a za doposlané milodary všetkým veľkodušným dobrodincom v mene nešťastných vyhorelcov vrelé vďaky vyslovuje

Rim. kat. farský úrad
v Trstenej (orav. st.)

POLITICKE CHYRY.

Čo bude?

Na otázku čo teraz bude, žiadon vážny politik v Uhorsku nevie dať opravdovej odpovede. Ministerpredseda Lukács, ako jeho predchodca, jednostajne behá do Viedne a s týmto vyčerpaná je celá jeho múdrosť politická. Jeho veličenstvu kráľovi sľúbil síce, že rozrieši panujúcu krízu parlamentárnu a len pod touto podmienkou vymenovaný bol za ministerpredsedu, včul ale i sám musí nahliadnuť, že je zcela neschopný k zavedeniu poriadku v politických pomeroch Uhorska. Čo teda bude? Zaiste len to, že za Khuenom onedlho pojde aj Lukács.

Najnovšia volebná reforma.

Ministerpredseda Lukács a jeho liberálni pomocníci v otázke volebnej reformy vydávajú o sebe to najväčšie svedectvo chudoby. Miesto toho, že by rovno povedali to a to rozumieme pod volebnou reformou, kľučkujú sem i tam a z celého ich pokračovania vidno len to jedno že ľudu nechcú dať to, čo mu patri, totiž statočné a spravodlivé volebné právo, ako to žiada a za to bojuje kresťanská ľudová strana.

Ministerpredseda Lukács z príležitosti jeho vyjednávania so stránkami oppozície vyzradil konečne, na akom základe prevedená mala by byť jeho volebná reforma. Dľa tejto reformy voličia podelení majú byť dľa nasledujúcich päť kategorií:

Do *prvej* kategorie patria voličia na starom základe, keď majú 20 rokov.

Do *druhej* kategorie patrili by takí voličia, ktorí odbavili stredné školy, keď majú 24 rokov.

Do *tretej* kategorie majú patriť tí, ktorí vybavili šesť elementárnych škôl, títo však ďalej podelení majú byť ešte do *jedenásť kategorií.* Voličia tejto kategorie majú mať 30 rokov a na jednom mieste majú bývať od 1—5 rokov.

Do *štvrtej* kategorie majú patriť voličia, ktorí vedia čítať a písať, cez jedon rok bývajú na tom istom mieste, v majetku majú 5—10 holdov zeme, štátnej dane platia 10—20 korún, sem patria tiež árendáši s daňou 20—30 korún, majitelia domov, remeselníci, obchodníci s daňou 20—30 korún.

Do *piatej* kategorie patrili by konecne *analfabeti,* keď majú 10—20 holdov zeme a rovnej dane platia 20—30 korún.

Na tomto základe, ministerpredseda Lukács previesť chcel by jeho volebnú reformu. My ale už popredku môžeme povedať, že z tejto múky nebudú rezance.

Pojednávania bez výsledku.

So stránkami oppozície cez celý týždeň vyjednával ministerpredseda Lukács. Poneváč ale ničeho nevedel docieliť, 14. mája zastavil dal

šie pojednávania a Uhorsko je zas tam, kde bolo pod Khuenom.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov 7. mája na neistý čas odročila zasadnutia. Cieľom vylózovania inkompatibilitného výboru krátke zasadnutie bolo 14. mája. V piatok ale začaly sa znovu riadne zasadnutia — s obštrukciou.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliansko-turecká vojna. Taliani znovu utrpeli porážku pri Derne. Taliansko na vojnu s Tureckom vydalo posial 1176 millionov lír. Vojska utratilo celé regimenty.

BESEDNICA.

Ejhľa, kresťan-katolík.

(Dokončenie.)

Pán farár si umienil, že kým rozhodne, čo treba ďalej robiť, pôjde k Marii, žene Valentovej.

A tak aj urobil.

Dom Valenta Nadragulu stál uprostred dediny. Svedčil už zvonku o veľkom úpadku celého hospodárstva. Dvor bol travou zarastený, strecha bola ošarpaná. Nevideť na dvore ani hydinu, ani hoviadka ba ani ošípaných, ako to býva v hospodárskych dvoroch.

Pán farár vstúpil do izby. V chýži pusto, desno. Dakoľko drevených lavíc a starý stôl, bol všetok nábytok. Na stene nebolo ani len obrázka.

Deti váľaly sa po izbe. najmladšie dieťa usedave plakalo v kolíske. Matky v izbe nebolo.

Upadlosť táto hlboko prenikla pána farára a deti vidiac ho vstúpiť do izby, skryly sa do kútov.

— Kde je vaša matka?

— V zahrade kopú — odpovedal najstarší chlapec Jožko.

— Syn môj, choď a zavolaj matku do izby.

Jožko uradovaný vyskočil a za ním hrnuly sa i ostatné deti, majúc takto príležitosť vyslobodenia sa, len malý Štefko ostal v kolíske.

Pán farár Franc Striezlivý išiel k nemu, prihováral sa, aby ho utíšil, lež dieťa, vidiac neznámeho človeka, dalo sa ešte do väčšieho kriku a nariekania. Pán farár pohnul kolískou a kolísal dieťa.

Maria, pot utierajúc zo svojho čela, vstúpila do izby a úctive sa pokloniac pánu farárovi, privítala ho v svojom príbythu.

— Smutno, pusto tu vyzerá u vás.

— Veru pusto, veru smutno — vzdychla Maria. Nebolo u nás vždy tak, ako je teraz.

— Nuž a ako že bolo?

— Jaj, velebný pane, celkom inakšie. Náš dom veselo vyzeral, kým náš otec žil. Odtedy sa časy premenily.

— Časy? Časy ustavične rovnako sa menia.

— To je pravda, velebný pane, ale aj môj muž sa zmenil a my prišli sme do tejto biedy.

— Rozprávajte mi, ako sa to všetko stalo?

— To je veľmi smutná rozprávka — odpovedala zarmútená Maria — a neviem, či budete mať trpezlivosť slyšať moje žaloby a ponosy.

— Veď len hovorte, jestli nebudem môcť vám ináče pomôcť, aspoň vás poteším.

A Maria rozpovedala mu obšírne život svojho muža. Horko nariekala nad biedou svojich detí, seba ani nespomenula, zamlčala utrpenie svoje, prišla na tú dobu, v ktorej odišiel jej muž,

— A takto teraz žijem o samote, trápim sa s ubohými sirotami a neviem, ako odpomocť nastávajúcej biede.

— Však by teraz bolo dobre, keby sa váš muž navrátil?

— Nie, nie! — skríkľa Maria. — To nežiadm, to by pre nás bolo ešte väčšie nešťastie. Okrem detí by sa mi starať bolo i o neho a on by bol vstave prepiť i ostatný kúsok chleba svojich detí.

— Nuž ale ku hospodárstvu potrebujete mužskej pomoci, veď by vám pomáhal.

— Môj Bože! Naše hospodárstvo zpustlo a onedlho príde na buben. Môj muž narobil dlhov u krčmára, ja som platila, kým som vedela, viacej nevládzem; súd vyniesol výrok: dom i s roľami odpredajú za pálenku môjho muža, ktorú vypil u krčmára, Čo si počnem ubohá žena, s piatymi deťmi? Mňa i moje deti čaká žobrácka palica, takto pre nešťastný gágor vyšli sme na mizinu.

— A koľko obnáša ten dlh?

— Z počiatku bolo toho 60 korún, teraz i s pravotnými kelčíkami je to už viacej ako 130 korún.

— Ále ten váš majetok len hádam viac stojí ako 130 korún?

— Veď stojí, ale kto že ho tu v dedine kúpi? Celý náš majetok padne židovi do rúk, to vidím popredku.

Pán furár tešil Mariu, porúčajúc ju na dôveru v Boha a odišiel.

— Ako tu pomôcť — myslel si. — Pojdem k židovi, azda počká.

A rovno šiel k židovi. Ale žid nedal nič na sľuby, úfai sa, že za lacný peniaz príde k majetku Valentovmu. Namáhanie pána farára bolo márne.

Dorábanie morskej soli v Cyrenaike.

Prišiel deň predaju, Exekútor sa ustanovil, aby konal dľa svojej povinnosti.

Vyhlási predmet predaju. Maria plače. Okolo nej pätero biednych detí. A pomoci nikde, ani nádeje na pomoc.

Ako kupec nehlási sa nikto, ako jediný krčmár. Darmo čakajú, darmo vyvolávajú súdobne určenú cenu majetku, nikto sa nehlási.

Exekútor síde na polovicu ceny. Všetko ticho, mrtvo, nikto sa nehlási, nikto nesľubuje.

— Kto dá sto korún? — pýta sa exekútor.

Všetko ticho. Ubohá žena raduje sa, že nebude kupca. Vtom ozve sa hlas a ten zronil ubohú a zničil celú jej nádeju. Videla že je ztratená.

— Ja! — ozve sa žid, — Ja dám sto korún za dom i s roľami.

— A zaplatite i pravotné kelčíky?

— Len o sto korún bola reč, toľko dám — povedal žid.

— Nedá nikto viac? Kelčíky i tak vopred idú, nikto nedá viac?

— Pán exekútor! — ohlásil sa práve prišlý pán farár, tu je sto korún i kelčíky, ktoré súdobne povstaly.

— Tam je moja kúpa! — pomyslel žid, zlostne zaškuliac na kňaza.

A takto zachránený bol dom i majetok Nadraguov, Maria padla na kolená a so zdvihnutými rukami požehnávala farára.

Na druhý deň pán farár zase navštívil Mariu, ale nie sám, lež v sprievode Valenta. V pritomnosti pána farára smierilí sa manželia a pokoj vošiel do ich domu.

Táto udalosť veľkú pozornosť vzbudila medzi občanmi a mnoho hovorili o nej. Posudzovali rozličné pána farára.

— Zo psa nebude slanina — povedal rychtár — ani z Valenta Nadragulu hospodár. Valent zase všetko premrhá; pán farár nezná ľud, mal sa spýtať mňa.

— Na čo raz človek navykne, od toho priam neodvykne a ten jeho majetok i s domom predsa len bude krčmárov.

— Veru, Valent neskôr vyjde na mizinu a pán farár príde o svoje groše.

— Ej, keby to bol dožil nebohý Ján Nadraguľa, ten by bol mal radosti!

— Veru, hovorí sa, že jablko nepadá ďaleko od stromu, ale Valont neudal sa na svojho otca ani ako mačný mak.

— No, to nie, nemožno povedať o ňom, že aký otec taký syn, aké drevo, taký klín.

Tieto reči ale nezodpovedaly skutočnosti.

Valent usporiadal si dom i hospodárstvo a dobre sa mu darilo. Oslobodil sa z dlžôb a z úžerníckych rúk krčmárových a stal sa poriadnym občanom, dobrým manželom a starostlivým otcom.

Valent i napozatým navštivoval faru a pán farár dával mu poučné knihy a časopisy k čítaniu, ktorými zabával sa doma namiesto navštivovania krčmy.

Valent Nadraguľa ostal najporiadnejším, najprikladnejším, ale i najvzdelanejším občanom. Druhí, keď to videli, za jehe príkladom tiež začali chodiť do fary, aby tam poučili sa mnohému, čo dosial neznal, ba ani znať nechceli, bo všakoví ľudia, menovite krčmár a... nedôveru chceli vzbudiť proti pánu farárovi.

Pán farár zamiloval si Valentína Nadraguľu a s potešením ukazoval na neho, predstavujúc ho svojim hosťom:

— Ejhľa, kresťan-katolík! A to páni, môj kresťan-katolík!

Jallov.

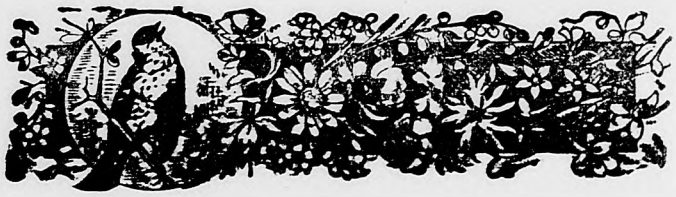

CHYRNIK.

Dar jeho veličenstva kráľa. Jeho veličenstvo kráľ kúpeľný kaštieľ v Gasteine, ktorý patrí ku jeho súkromnému majetku. spolu s pozemkami ku nemu patriacimi, ako i právami a ťarchami, daroval správe spoločnej armády, aby tam zariadila vojenský liečebný dom.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Jeho eminencia kardinál knieža-primas arcibiskup ostrihomský Klaudius Vaszary, farára obce Česte Jána Bakiča vymenoval za prísadníka trnavskej sv. stolice. Ján Bakič počas svojho 20 ročného farárovania nadobudnul si veľké zásluhy. Obnovil kostol, faru priniesol do poriadku, založil potravný a úverkový spolok, svojich veriacich hmotne pozdvihol, do obce uviedol poistenie statku, vyvinoval katolícky ráz svojich škol a svoju faru zariadil k zotaveniu nemocných klerikov a kaplánov. Na ten cieľ už od rokov obetuje všetek svoj dôchodok.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* i tohoto týždňa pokračoval v udeľovaní sviatosti birmovania. Najslávnostnej privítali ho v obci Boldogkőváralja, kde sviatosť birmovania udelil 300 veriacim a do Marianskej kongregácie prijal 100 nových členov. — Na uprázdnené fary Szilvásujfalu a Nagyladna osvietený pán biskup vypísal súbeh a ku prijatiu klerikov z tých žiakov, ktorí odbavili VIII. triedu gymnázialnu a zložili matúrku ustanovil 1. a 2. júla. Na košickej kalvárii 3. mája odbavovaný bol veľký odpust, na ktorom nábožní veriaci súčastnili sa z troch stolíc a v ohromnom počte pristúpili ku sv. sviatosťam. Slávnostnú sv. omšu slúžil Ondrej Kozora, praelát-kanonik a mestský farár, slovenskú kázeň držal Ján Blaskó farár z Hernádszentistván po maďarsky kázal Karol Haraszy a po nemecky

košický kaplán Jozef Csarszky. — Katolícky čitateľný kruh 5. mája vydržiaval ročné shromaždenie, ktoré peknou rečou zahájil predseda praelát-kanonik a mestský farár Ondrej Kozora. Pri voľbe úradníctva za svetského predsedu vyvolený bol košický krajinský vyslanec Adalbert Blanár, ostatní úradníci boli znovu vyvolení. Kresťansko-sociálny spolok 5. mája pekné divadelné predstavenie zariadil v miestnosťach spolku katolíckych tovaryšov. Veľké spoločné shromaždenie vydržiavaly spolky kresťanských socialistov a katolíckych tovaryšov 8. mája a uzavrely, že sa spojia, poneváč oba zastávajú tie isté kresťanské ciele a zásady, Vdova Ferdinanda Széman podporujúcemu spolku Alžbety na gymnáziume praemonštratenskom ako fundáciu zložila 200 korún. Ján Kapri radca biskupskej sv. stolice a farár obce Pólyi, spolku katolíckych tovaryšov daroval 100 korú. Na domoveň sv. Jozefa dali: Teodor Balázs farár obce Dobó a Ludvík Hedry farár obce Frics 10—10 korún. — Do spolku katolickych gazdiniek najnovšie vstúpilo 28 paní. Ondrej Mihajla vymenovaný je za katechétu, napravujúcej domovne.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Dňa 16. mája osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie znovu navštívil naše mesto a z tej priležitosti sviatosť birmovania udelil žiačkam internátu anglických mníšiek a do kongregácie Marianskej prijal nových členov. Tunajší starobilý kostol opravený má byť na útraty krajinských ustanovizní umeleckých. V tejto záležitosti praepošt-farár Adalbert Zaborovsky a predseda kráľovského súdu Matias Uhlárik potrebné kroky najnovšie podujali u ministerstva kultu. V prospech sanatóriuma pre chorých na suchoty, 12. mája usporiadaný bol takrečený detský deň, pri čom tunajšie panie po uliciach sbieraly peňaze a predávaly cukríky. — Od 1. júla značne zvýšené sú železničné tarify. Obecenstvo cestujúce bude teda zas viacej platiť za cestovné karty železničné. Liberáli už všetkému zvýšili ceny. Dražšia je sol, viac sa musí platiť za petrolej, doháň a teraz už aj za cestovanie po železnici. Pri voľbách liberáli sľubovali hory-doly, včul ale, keď sedia pri plnom válove, zabudli na všetko. Myslia si: múdri sľubujú a blázni sa radujú. Ministerstvo orby k dôkladnejšiemu poučeniu učiteľstva v obore hospodárskom od 1. do 31. júla, v krajinských gazdovských škôlách pre 320 učiteľov zariadí gazdovské naukobehy. Učitelta, ktorí súčastnia sa v týchto naukobehoch dostanú 100 korún podpory. — *Kisszeben:* Tunajšiemu obecenstvu ministerstvo orby dalo dovolenie a sľubilo podporu k zariadeniu rybnika. *Bardijov:* Georg Choma kupec z Tápolyhanusfalu železnicou cestoval do Bardijova kupovať ošípané. Po ceste zadriemal a s nim cestujúci traja cigáni vytiahli mu z vačku 6 tisic korún. — *Szinye:* Slečna Anna Szinyei Merse dcéra dr. Jozefa Szinyei-Merse sudcu najvyššieho kráľovského súdu 11. mája do stavu manželského vstúpila s Elemérom Radišics min. úradníkom. V Budapešti za prítomnosti početného obecenstva zo Šáriša a hlavného mesta mladožníkov sosobášil jágerský koadjutor osvietený pán arcibiskup Ludvik Szmrecsányi.

Chýry zo Spiša. V Harhove istý kočiš 26. apríla v opilom stave šiel do stodoly, podpálil ju a aj on utrpel také rany, že po strašnom trápení v tretí deň zomrel. — V Novej Vsi zväčšia nákladnú železničnú stanicu; tiež tam 4. júna bude prvý útorkový jarmok. V Kéžmarku z Duranda pochádzajúci kovalský učeň Štefan Miškovič za matkyne peniaze kúpil si pištol a potom šiel von z mesta na vtákov strielať, medzi čím z nepozornosti odstrelil si dva palce ľavej ruky. Deťom veru nepatrí zbraň do ruky a nesvedomitý, prísnej pokuty hodný je ten kupec, ktorý maloletým deťom takú predáva. — Zastupitelia všetkých uhorsko-rakúskych železníc, spoločného vojenského a hovédskeho ministerstva 24. a 25. apríla v Košiciach držali vážnu poradu. Potom prišli do Poprádu, aby obdivovali naše čarokrásne Tatry; v Mateovcách obzreli si veľkolepú Šolcovú fabriku na plechový tovar a vyslovili svoje uznanie. — V Tatranskej Lomnici koňské dostihy vydržiavať sa majú 19. a 21. júla. — V Gelnici vydlažbiť majú obe strany hlavnej ulice. — V Osturni za stoličného výborníka vyvolilí dra Bélu Jankuru, lekára starovesského. — V Krompachoch s koncom tohoto školského roku prestane občanská škola (polgárka). — V Jaglovcách stal sa farárom terajší adinistrátor Julius Taufer. — Na notársky kongress koncom mája v Buda-

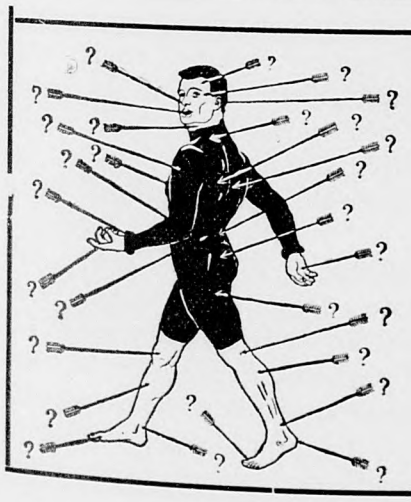

Máte bolesti? Potrebujte Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove Elsa pilulky, ktorých je jediný dorábateľ EUGEN V. FELLER dvorný lekárnik v Štubici Kostolná u. č. 18. (Zahreská stolica)

I. Fellerov Elsa-Fluid dľa našej vlastnej zkúsenosti uľavuje bolasti, lieči, občerstvuje svaly a členky posilňuje, slabosť, zapáleninu utišuje a zmierňuje. Rýchle a na isto lieči rheuma, lámku, slabosť čuvov (nervov) klania v bokoch, trnania v údoch, vytknutie, influenzu, bolenia hlavy, zubov, chrbta a drieku, žabu čili nervové bolasti ochromenia, unavenosť, bolasť očí, migränu a mnohé tu nespomenuté nemoce. Fellerov Elsa-Fluid nemajúceho páru výsledkom užívajú proti kašľu, zachrýpnutiu, nátche, boleniu prs a hrdla, zimničnému stavu a z prievanu alebo z prestidnutia pochádzajúcim neduhom. Opravdivý je len v tenkrát, keď každá sklenička je opatrená «Feller»-ovým menom a ochrannou známkou. 12 malých alebo 6 duplovaných, alebo 2 speciálnych skleničiek bezplatne po pošte zašle za 5 korún, 24 malých alebo 12 duplovaných alebo 4 špeciálnych 8 korún 60 halierov, a 48 malých alebo 24 duplovaných alebo 8 špeciálnych 16 korún.

II. My žiadame tu na vedomosť priniesť, že tisice ľudí užíva «Fellerove čistiace Rebarbarove Elsa pilulky» čo výtečný liek proti žalúdkovým nemociam, kŕčom, nechuti k jedlu, páleniu obličiek, tlačeniu žalúdka, dráždeniu k vracaniu, fažobe, nadutiu, maternici, zatvrdnutiu stolice, rozličným troviteľným znakom, nervozit, zimničným nápodom, následkom tučnoty, bolasťam zlatej žily, hnusobe atď. 6 škatuliek po pošte 4 koruny. — Chráňme sa od nápodobnín a každý nech adressuje tako: **EUGEN V. FELLER, lekárnik v Stubici, Kostolná-ulica 18.** (Záhrebská stolica.)

pešti držať sa majú, z našej stolice pojde 39 notárov Vo Folvarku toho roku stavať majú gr. kat. školu. — Mesto Poprád svojim učiteľom na tento rok dá 200 korún drahotného doplňku. — V Popráde garbiarsky tovaryš Ján Berňák Pavlovej Olejárovej ukradol tri zlaté prstene a 15 korún hotových peňazi; Ján Kopčák robotník papierovej fabriky a Pavel Dulovič tovaryš kovalsky zas z obchodu Móra Krakoviča ukradli ženský postav v cene 70 korún. Všetkých troch v Spišskej Sobote posadili do chládku. — V Lubici na 2. júla padajúci jarmok vydržiavať majú 9. júla. — Celý prvý týždeň mája bol veľmi chladný, každú noc bol mráz. Keď tieto riadky píšem t. j. 9. mája, veľmi si žiadame aby nám Pán Boh dobrotivý poslal teplého dážďa.

Opravdová beštia. V švajciarskej obci Sulz jedna robotnícka žena do zvady prišla so svojim mužom, pri čom natoľko sa rozlobíla, že chytila nož a svojmu mužovi jedno oko vyklala a druhé ťažko poranila. Potom olúpla mu s nožom jednu čiastku kože na hlave a zanechajúc manžela v tak strašnom stave, utiekla.

Hriešna matka. V Dolnej Lehote (st. oravská) manželka Jána Koladu, ktorý je v Amerike, svoje štyrmesačné dieťa zahrabala v drevárni, aby ani stopa neostala po jej vine, Ale tajnosť vyšla na javo a obecné predstavenstvo prípad tento oznámilo žandarmerii. Mrtvolu dieťaťa našli a proti matke zavedené je pokračovanie.

Zo synagogy katolícka škola. V obci Dunacséb židia kedysi mali prekvitajúcu obec, ktorá mala aj synagogu. Časom sa židia z obce zčiastky vysťahovali, zčiastky vymreli a preto synagogu odkúpili tamojši katolíci, ktorí ju prestavia na školu.

*

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáliž je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostrednictva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Úplnú uctu zaslúži také pokračovanie, aké ctení čitatelia najdú v liste baróna Leva Freitagh-Loringhofen, krajinského radcu, vezelského rytierského radcu skutočného štátneho radcu ruského (Arensberg, Kommandantenstrasse 5. Ostrov Ósel, guvernia Livland.) List tento zneje nasledovne: «Ohľadom mojich bližných považujem si za prísnu povinnosť, kde len môžno vrele odporúčať výtečný Fellerov Elsa Fluid. Istého priateľa mojho zo žiackej doby, ktorý prítomne lekárom je v Petrohrade, upozornil som na tento výtečný liek a druhého petrohradského lekára, ktorý udržuje tu piesočné kúpele, odporúčaním Fellerovho Elza Fluidu oslobodil som od ostreho lúpania v pleciach. Týmto lekárom nemohly pomocť ich vlastné lieky. Fellerov Elsa Fluid pri nemocných upotrebúva aj istý lekár západného Pruska v meste Dancigu. Ku blahu mojích bližných prajem teda čo možno najrozsiahlejšie rozširovanie tohoto zvláštneho dorobu a zaslúženej slávy jeho dorábateľovi.» Cena jednoho tucta flašiek na próbu 5 korún franko. K objednaniu u V. Eugena Fellera lékárnika, Stubica, Kostolná ulica 18. č. (Záhreb. st.)

HOSPODÁRSTVO.

Niečo o včelárstve.

Šikovný, usilovný gazda nech sa zaoberá so všetkými takými bočnými zamestnaniami, s ktorými svoje prijmy zväčšit môže. Takéto odvetvie hospodárstva je aj včelárstvo, ktoré s málo ustávaním a nepatrným výdavkom, lež s rozumnosťou donáša taký pekný užitok, že je mnoho familií, ktoré sa čisto len z včelárenia udržiavajú.

Včelárstvo ale je pre človeka aj z mravného ohľadu blahodarné, lebo zvyká človeka ku čistote, poriadku a punktovnosti. Odťahuje ho od krčmy. A ešte mäd! Je to tak dietkam, ako aj dospelým obľúbená ľahôdka a v domácnosti môže byť znamenitým potravným článkom. A pri tom je on aj hľadaný a dobre platený tovar.

Prvou podmienkou včelárenia je, aby sme sa postarali o primeraný včelín. Včelín máme postaviť na takom mieste dvora a zahrady, ktoré je od vetra chránené a nech je vždy obrátený frontom ku východu, alebo juhovýchodu. Keď by toto miestne pomery nedovolily. včelín môže byť bárskde a akokoľvek obrátený. Včelín hneď taký veľký postavme, aby postačoval pre všetky včelné rodiny, koľké v budúcnosti držať mienime. Postarajme sa o to, aby bol dosť vidný a dosť priestranný. S veľkými trovami spojenej stavbe vyhýbajme, bo na stĺpoch z tvrdého dreva spočívajúci, slamou alebo trstinou opatrne pokrytý včelín cieľu práve tak zodpovedá, jako nejaká eifrovaná murovaná budova. Spodná doska pod úľe nech leží nad zemou asi na 30—40 centimetrov, ostatné rady ale asi na 60—70 cm. jeden od druhého, ako to totižto výška našich úľov vyžaduje.

Dôležitá je aj tá otázka, že kde si máme zaopatriť včely na plemä? Na toto odpovedáme a radíme každému, kto sa chce pustiť do včelárenia, aby sa pri kupovaní včiel obrátil na známeho a spoľahlivého včelára, ktorý už aj v záujme svojho dobrého mena predá len také rodiny, ktoré sú na plemä súce. Počiatočný včelár nech si kúpi ľudnaté, silné slamené koše, v kto-

rých sú mladé plášte a mladé matky a v ktorých je dostatočná zásoba mädu. Jestli gazda v jaseni kúpi včely, na zimu nech ich uloží do včelína alebo na iné suché, chránené miesto, prípadne na povalu, kde ich nikto nebude mýliť.

Jestli chceme včelárić, povedzme so štyridsiatymi rodinami, tak základ nech sú aspoň štyri koše, aby sa nám čim skôr rozmnožily na žiadaný počet. Samo sebou sa rozumie, že s čím viac rodinami začneme včelárić, naše včelárstvo nám tým skôr bude donášať úžitok.

DOPISY.

Letanovce (spiš. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom Kresťane.

Dňa 21. apríla vydržiavala tunajšia dospelá roľnícka mládež slovenské divadelné predstavenie To bolo už druhé predstavenie tohto roku. Tunajší horlivý pán kaplán s pánom učiteľom, ktorým výchova nášho ľudu na srdci leží, namáhali sa, aby čím lepšie vypadlo toto druhé divadelné predstavenie. Predstavili: «Strídža z pod hája», obraz zo života so spevami v troch dejstvách od Fr. Urbánka.

Všetci herci hrali dobre, niektorí výborne. Rozkoš bola počúvať tých, čo hlavné zástoje hrali. Matuš Brezniansky (Štefan Szentandrássy) ukázal veľkú schopnosť herecku nielen rečou a pohybami ale i svojou mimikou okúzlil obecenstvo. Jeho sestra Eva (Maria Petrek) vžila sa do jej úlohy znamenite, znášajúc starosť o svoju chovanicu Veronku. Vážnu úlohu previedol dobre rychtár Kalina (Ján Toporcer). Anička (Katka Petrek) Strídža zpod Hája a Veronka (Maria Brandobur) svojou prírodnou krásou a ulohami pripútali k sebe obecenstvo. Martin (Martin Bendik) a Palko (Martin Tomečko) hrali tiež dobre a boli znamenite maskirovaní. Zuzanna Vrouč hrala zástoj starej Hany. Adam (Michal Antolik) a Betka Bartos hrali tiež ku všeobecnej uspokojenosti taktiež i ostatné osoby, ktoré hraly v menších úlohách, Janko (Štefan Dávid), Ondrej (Martin Morihlatko, Marka (Maria Lengvársky), Katka (Maria Kacvinsky), Zuzka (Katarina Slebodnik) a Dorka (Anna Lendruch) stálí robotníci u Breznianskeho, boly na svojom mieste.

Po predstavení prehovoril k hercom a obecenstvu velebný pán Jozef Čarsky, kaplán z Košíc a povzbudzoval mládež k ďalšej práci.

Po divadelnom predstavení nasledovala tanečná zábava, ktorá pri najlepšom poriadku trvala až do rána. Miestnosť bola preplnená obecenstvom, tak že mnohí museli sa zrieknuť tohto prvotriedneho pôžitku. Hostia boli z Košíc, z Levoče, z Novej Vsi, z Ružomberka, z Vlach, z Richvaldu a z okolitých obcí, ktorým miestny pán farár pripravil dobrú večeru.

Z príležitesti predstavenia nadplatky dali: Filialka ružomberskej priemyselnej banky v Levoči 10 korún, Jozef Čársky kaplán košický 3·—, dr. Tibor Ujfalussy advokát 2·20, Vincenc Malinay kaplán ružomberský 2·20, Jozef Handlovics farár 2·—, Alexander Borzsenszky kaplán Levočský 2·—, Koloman Teschler obchodnik 2·—, Ladislav Muszkálay kaplán štiavnicky 2·—, Michal Szentandrássy poštár 2·—, Franc Szlavkovszky farár z Abrahamoviec 1·20, Michal Tokár 1·20, Jozef Schneider učiteľ na odpočinku 50 hal.

Drahá a milá mládež pokračuj teda na započatej ceste! Švarní šuhaji a šumné dievčatá hor' sa do práce! Takéto duchaplné zábavy sú i Bohu milšie, jako roztopášne muziky a nočné hulákanie. Vo vzdelanosti naša budúcnosť!

Musím spomenuť, že sme mali i voľbu na obecné predstavenstvo. Voľba previedla sa riadne. Len o to prosíme našich novovyvolených, aby sa naša obec spravovala dobre, primerane k čistému a šľachetnému cieľu, aby to bolo ku sláve celej obci a vôbec celej verejnosti. Napomíname nového rychtára, aby bol na tom, že by cesty a mosty do poriadku prišly. Starú školu musíme obnovovať, bo nezodpovedá terajším požiadavkám. Teda práce dosť, len začať v mene Božom pomaly.

Naša mládež sa síce počína vzdelávať, ale bohužial neide to tak so staršími. Prečo? Preto, lebo až primálo čítajú a tak sa ani vzdelávať nemôžu a nemajú ako. Okrem jedného-dvoch sotva číta dakto noviny a veru terajší čas bez noviniek ťažko môže človek žiť. Preto vyzývam a prosím starších občanov, aby radi čitávali, aby sa vzdelávali, aby predplácali na naše časopisy, bo teraz len ten človek dačo stojí, ktorý číta, ktorý je vzdelaný. Nenie nám dosť teraz len nábožné novinky čítať, lež musíme privyknuť i k

Kto žiada požičku? Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» **Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplati, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávaju do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ustav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

politickým časopisom, aké pre náš ľud vydáva kresťanská ľudová strana, aby sme vedeli čo ako stojíme, aby sme sa vedeli pri voľbách držať, aby sme vedeli, čo sú naše práva a ako máme tieto chrániť.

Chyba našich ľudí je aj to, že nepodporujú svojich ľudí. Máme i svojho sklepára, obchodníka Jána Petraj, ale ten len živorí — násiedkom nepodporovania občanov, ktorí radšej idú k židovi — kde im potravné články s páleným posvätí, následkom čoho musia byť dobré. Či je to pekné, po kresťansky?

Občania! Pozorujte, kedy vidíte isť žida ku kresťanovi niečo nakúpiť? Nie je to haňba na nás, že svojho človeka nepodporujeme? Vstúpme do seba a vezmime si silne pred seba, že len svoj k svojmu. V susednej obci v Tomašovcách máme i kresťanský spolok, len ho i podporujme! Nič nedajme na líškavé slová židové! Veď ten len o svoj vlastný vaček pracuje a kresťana udre, ošudi, kde len môže. Do očú ti je priateľský, za chrbtom ale vlk dravý.

Preto hore sa Letanovčania, Tomašovčania a Anutovčania, radi čítajte časopisy kresťanskej ľudovej strany a spisy Katolíckej Ľuddovej Jednoty, podporujte svojich ľudí, všimnite si všetci týchto pár riadkov mojich a ukážte židom, že ste nie im vyárendovaní, ale že ste samostatní občania, ktorí znajú svoju povinnosť.

Priateľ ľudu.

* * *

Gňazdy (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Smutnú novinu musím zvestovať od nás čitateľom našeho «Kresťana». Pán Boh navštivuje nás ťažkými krížami. Pred štyrma rokami zhorela polovica našeho mestečka. Menšie ohne i od toho času nás neušanovaly. Toho roku 2. mája popoludní asi o druhej hodine zase 86 domov i so všetkými gazdovskými staviskami padlo v obeť hroznému a nemilosrdnému požiaru. Na katolíckom kostole zhorela väža, tri zvony celkom a štvrtý z polovice sa roztopily. Ináč chrámu božiemu z oboch strán ohňom obkľúčenému väčšia škoda sa nestala. Zhorela i fara so všetkými staviskami. Podobne podľahnul neuprosnému živlu i mestský dom a pošta. Škoda je veľká a bieda nevyslovná.

Oheň povstal z kupeckej nevedomosti a neopatrnosti. Istý židák otvoril v Gňazdoch nový sklepík. Objednal zápalky. Prvezené domov, hlavkami jedna o druhú rozčuchané a takrečeno na poly ako by už zapálené, postavil na slnko na dvôr a dal ich rozpakovať. Osudné zápalky na slnci a na slobodnom povetrí na raz sa zažly, vybúšily veľkým plameňom a zapálily blízku strechu gazdovských stavísk. Dul mocný vetor, ľudia z väčšej čiastky boli v poli, oheň mal slobodnú cestu.

Skutky milosrdenstva sú najlepším kapitálom. Nezabúdajte, ktorí môžete, na tento poklad. Milodary pre pohorelcov prosíme odoslat na farský úrad alebo na mestský úrad v Gňazdoch vo Spiši (Gnézda, Szepesm.)

S kresťanským pozdravom

Gnazdan.

Rozmary a Žarty.

Povolanie lekárovo. Ferko vzdor pilnej lekárskej opatery zomrel. Jeho malá sestrička plakala a žalostným hlasom hovorila matke:

— Však mama, keď Pánbožtek potrebuje anjelika, tak len odpíše ujčekovi doktorovi?

*

Nenapraviteľný korheľ. Jožko Smädný majúc hodne pod čapicou, horko-ťažko dopratal sa na svoj byt. Už sa tešil, že jeho drahá polovička nezbadala jeho príchod a že riadne uvítanie vystane. Avšak v tom okamihu sa už ozvala jeho žena. Jožko Smädný naskutku priskočil ku kolíske.

— Čo robíš? pýta sa ho žena. — Keď si už len raz doma, ty nočná sova!

— To je do jedu! — zakričal Jožko Smädný. — Už viac ako dve hodiny kolíšem dieťa a nijako nechce zaspať!

— Ty cigaň naničhodný! Veď maličké leží vedľa mňa v posteli a pokojne spí.

*

Spokojný. — Také dobré čižmy mi ešte nikdy nespravil obuvník, ako tieto: ani netlačia, ani nevŕzgajú — ozaj aj celkom zabudnem za ne zaplatiť.

*

Dobré hodinky. Jano z Kapušian pozerajúc v meste v hodinárskom výklade jedny pekné pendlové hodiny:

— Pozri stará, tu na tých hodinách stojí: idú štrnásť dní. Čo len tí mešťania jaké daromnice majú a ešte že má to stáť 60 korún. To sú mi už naše staré hodiny s kukučkou milšie. Tie stály len štyri zlatky a idú už tridsať rokov!

*

Aby mal tiež pacienta. — Prečo že sa oženil dr. Morkay s tak chorľavou ženou?

— Najskor preto, že chcel mať tiež daakého pacienta.

Odkazy redakcie.

G. Č. K. M, Pište zretedeľne čo žiadate.

B. H. V. Objednané čislá dostanete poštou.

Z. K. R. U Vás nič nového?

Alfonsko P. Bolo by na čase, keby ste sa trochu prebudil a nekoľko riadkov odpísal nám z vašich krajov.

Kresťania, katolici kupujte len u kresťanov.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 15. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	23·80—24·50
» stolnobelohradská, nová	«	23·70—24·30
» peštianska, nová	«	23·70—24·30
« banátska, nová	«	23·70—24·30
Proso	«	—·——·—
Raž prvotriedna	«	21·25—21·45
« druhotriedna	«	21·05—21·25
Jačmeň nový, prvotriedny	kor.	20·40—21·00
Ovos prvotriedny	«	19·40—19·80
« druhotriedny	«	19·00—19·20
Kukurica	«	18·30—18·60
Konopné säme	«	29·50—31·00
Datelinové säme, červená ďatelina	kor.	200·00—210.00
« « lucerna	«	110·00—136·00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17·80	17·50	17·20	17·00	16·80	16·40	16·00

č.	7	7½	8
K.	15·40	14·60	10·20

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	15·60—15·80
« hrubé	«	15·70—15·90
Fazula veľká biela	«	28·00—30·00
Fazula strakavá	«	23·00—24·50
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	—·——·—
« « ružové	«	—·——·—
« « žlté	«	—·——·—
Hrach lúpaný	»	29·00—56·00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30·00—32·00
Šošovica čistá	«	40·00—63·00
Rasca (kmín)	«	81·00—81·00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	48·00—48·00
« « White-Star (***)	«	43·00—43·00
Cukor v klobúkoch	«	96·50—97.00
« kockový	«	98·50—99·00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	73·00—73·50

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	162·00—163·00
Slanina mestská 4-kusová	«	136·00—137·00
« « 3-kusoá	«	142.00—143·00

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról. **Érvényes 1912. május hó 1-től.** **A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.**

vonatszám	óra	perc	vonat neme	hová
				Délelőtt
154	5	05	sz. v.	Vác
152	5	15	«	Rákospalota-Ujpest
122	5	25	«	Érsekujvár
718	5	40	«	Szeged, Szolnok
4102	6	00	«	Esztergom
156	6	20	«	Rákospalota-Ujpest
6502	6	35	«	Lajosmizse, Kecskem.
102	6	50	k. ost. ex. v.	Wien, Páris, Ostende
506	7	00	gy. v.	Segesvár, Stanislau
1402	7	05	«	Zsolna, Berlin
104	7	55	«	Nagyszombat, Wien
158	8	00	sz. v.	Dunakeszi-Alag
708	8	10	gy. v.	Orsova, Báziás
712	8	40	sz. v.	Temesvár, Karánseb.
134	8	45	«	Nagymaros
4104	9	05	«	Esztergom
114	9	15	«	Wien, Berlin
160	9	40	«	Rákospalota-Ujpest
162	11	00	«	Rákospalota-Ujpest
6504	11	10	«	Lajosmizse, Kecskemét
136[1])	11	35	«	Nagymaros
730[2])	11	55	«	Cegléd
116	12	00	«	Wien
				Délután
164	12	05	«	Rákospalota-Ujpest
714	12	10	«	Szeged
1404	12	20	gy. v.	Zsolna, Berlin
138	12	25	sz. v.	Nagymaros
4106	12	30	«	Esztergom
166	1	00	«	Rákospalota-Ujpest
4140[2])	1	05	tvsz.	Piliscsaba
168	1	30	sz. v.	Dunakeszi-Alag
4108	1	50	«	Esztergom
106	2	00	gy.v.	Wien, Páris
504	2	05	«	Szatmár-Németi, Brassó
126	2	10	sz. v.	Párkány-Nána
170	2	15	«	Rákospalota-Ujpest
4110	2	20	«	Esztergom
108	2	30	gy. v.	Wien
120	2	35	sz. v.	Galánta
704	2	40	gy. v.	Bukarest, Báziás
722	2	45	sz. v.	Cegléd
6506	2	50	«	Lajosmizse, Kecskemét
172[1])	3	10	«	Rákospalota-Ujpest
140	3	55	«	Szob
174	4	10	«	Rákospalota-Ujpest
716	4	30	«	Szeged

vonatszám	óra	perc	vonat neme	hová
110	5	15	gy. v.	Wien
142	5	20	sz. v.	Szob
724*b*[3])	5	40	«	Cegléd
176	5	50	«	Rákospalota-Ujpest
128	6	00	«	Párkány-Nána
724*a*	6	10	«	Cegléd
144	6	15	«	Nagymaros
724	6	35	«	Cegléd, Ócsa
4114	6	40	«	Esztergom
726	6	45	«	Cegléd, Szolnok
1406	6	50	gy. v.	Pozsony, Zsolna, Berlin
130	6	55	sz. v.	Párkány-Nána
178	7	10	«	Rákospalota-Ujpest
180[4])	7	20	«	Vác
728	7	35	«	Cegléd
6508	7	40	«	Lajosmizse
710	8	05	«	Bukarest, Báziás
132	8	10	«	Párkány-Nána
182	8	20	«	Dunakeszi-Alag
1408	8	40	«	Zsolna, Berlin
118	9	30	«	Wien, Páris
502	9	35	gy.v.	Bukarest, Stanislau
184	10	00	sz. v.	Dunakeszi-Alag
706	10	15	gy. v.	Szeged, Báziás, Bukarest
720	10	50	sz. v.	Kiskunfélegyháza
4116	11	10	«	Esztergom
902[5])	11	20	k. o.	Belgrád, Konstantinápoly
702[6])	11	30	exp.v.	Bukarest, Konstantinápoly
146	11	35	sz. v.	Nagymaros

A vonatok indulása Buda-Császár-fürdőről.

4002	5	55	sz. v.	Esztergom	délelőtt
4004	8	54	«	Esztergom	«
4006	12	15	«	Esztergom	délután
4040[2])	12	57	«	Piliscsaba	«
4010	2	11	«	Esztergom	«
4012	6	13	«	Dorog	«
4016	11	03	«	Esztergom	«

[1]) Vasár- és ünnepnapokon május 16-ig. [2]) Csak vasár- és ünnepnapokon. [3]) Vasár- és ünnepnap előtti hétközn. [4]) Vasár- es ünnepnapokon máj. 16-tol szept. 15-ig. [5]) Minden kedd, csüt., pént. és vasárnap. [6]) Minden hétfőn, szerdán és szombaton.

vonatszám	óra	perc	vonat neme	honnan
				Délelőtt
149	3	51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
151	5	05	«	Dunakeszi-Alag
723	5	25	«	Cegléd
725	5	35	«	Cegléd
4103	5	50	«	Esztergom
133	5	55	«	Nagymaros
725	6	00	«	Cegléd
153	6	05	«	Rákospalota-Ujpest
6507	6	10	«	Lajosmizse
721	6	20	«	Szolnok, Cegléd
901[1])	6	25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád
701[2])	6	30	«	Konstantinápoly, Bukarest
135	6	35	sz. v.	Nagymaros
1407	6	40	«	Berlin, Zsolna
4105	7	10	«	Esztergom
709	7	15	«	Bukarest, Báziás
125	7	20	«	Párkány-Nána
727	7	25	«	Cegléd
501	7	30	gy. v.	Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget
155	7	35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
157	7	40	«	Vác
6501	7	50	«	Kecskem., Lajosmizse
127	8	05	«	Párkány-Nána
4107	8	15	«	Esztergom
113	8	20	«	Páris, Wien
719	8	40	«	K.-K.-Félegyháza
129	8	45	«	Párkány-Nána
159	9	10	«	Dunakeszi-Alag
705	9	25	gy. v.	Szeged
1401	9	40	«	Berlin, Zsolna, Pozsony
4109	9	55	sz. v.	Esztergom
161	10	25	«	Rákospalota-Ujpest
715	10	45	«	Szeged
119	11	25	«	Galánta
163	11	50	«	Rákospalota-Ujpest
				Délután
165	12	50	«	Rákospalota-Ujpest
137	1	20	«	Nagymaros
703	1	25	gy.v.	Bukarest, Báziás
103	1	40	«	Páris, Wien
503	1	50	«	Tövis, Kolozsvár, Sz.-Németi
167	1	55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
4111	2	05	«	Esztergom
169	2	40	«	Dunakeszi-Alag
171	3	00	«	Rákospalota-Ujpest
6503	3	40	«	Kecskem., Lajosmizse

vonatszám	óra	perc	vonat neme	honnan
173[3])	4	00	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
713	4	05	«	Temesvár-J., Szeged
139	4	10	«	Nagymaros
4113	5	05	«	Esztergom
175	5	15	«	Rákospalota-Ujpest
121	5	45	«	Érsekujvár
115	5	55	«	Wien, Berlin
1403	6	20	gy. v.	Berlin, Zsolna
177	6	30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
707	6	35	gy. v.	Orsova, Báziás
105	6	40	«	Wien
107	7	10	«	Wien
711	7	45	sz. v.	Báziás, Temesvár
179	8	00	«	Rákospalota-Ujpest
141[3])	8	10	«	Nagymaros
4117[4])	8	15	«	Piliscsaba
143	8	20	«	Nagymaros
131	8	55	«	Párkány-Nána
109	9	05	gy. v.	Wien
729[4])	9	20	sz. v.	Cegléd
4119[5])	9	25	«	Piliscsaba
6505	9	30	«	Kecskem., Lajosmizse
181	9	35	«	Dunakeszi-Alag
1405	9	45	gy. v.	Berlin, Zsolna
505	9	55	«	Segesvár, Kolozsvár, Stanislau
4115	10	00	sz. v.	Esztergom
183[3])	10	15	«	Vác
145	10	25	«	Nagymaros
6513	10	30	«	Ócsa
117	10	35	«	Wien
717	11	00	«	Temesvár, Báziás
101	11	05	k. ost. ex. v.	London, Ostende, Páris, Wien
185	11	25	sz. v.	Dunakeszi-Alag
123	11	50	«	Érsekujvár

A vonatok érkezése Buda-Császár-fürdőbe.

4001	5	30	sz. v.	Dorog	délelőtt
4005	7	16	«	Esztergom	«
4007	8	20	«	Esztergom	«
4009	10	04	«	Esztergom	«
4011	2	10	«	Esztergom	délután
4013	5	20	«	Esztergom	«
4017[4])	8	21	«	Piliscsaba	«
4019[3])	9	31	«	Piliscsaba	«
4015	10	07	«	Esztergom	«

[1]) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnap. [2]) Érk. minden hétfőn, csütörtökön és szombaton. [3]) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól. [4]) Vasár- és ünnepnapokon. [5]) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól bezárólag szept. 15-ig.

Ľahké perie do perín 5 kg. K 9·60, lepšie 12 K, biele 18 K, sňahobiele 30 K, 36 K, najjemnejšie 42 K, 48 K, tvorí plné a najľahšie periny. Veľká perina i s 2 poduškami od 16 K vyše. K dostaniu jedine u firmy **D. Schnurmacher Domazlice 308.** (Čechy.)
Vzorky a cenníky tiež na hotové periny zdarma. Zasielky franko a s poštovou dobierkou.

Najlacnejší bezpečný stroj k holeniu

k pohodzému a bezpecnému upotrebeniv No. 8710. Najuovší bezpečný stroj k holeniu fajnovo niklovaný s dvojrezným nožom, odporúča sa zolášte pre nezbehlých, bo každé poranenie je vytvsrené, holí práve tak chytro ako britva K **2.20**. No. 8778. Najlacnejší niklovaný stroj k holenin, s dobrým dvoj

rezyným nožom K **1.30**. No. 8710½. Tenistý stroj s 3 dvojreznými nožmi K **2.80**. Dvojrezové rezerv nože kus po 30 h., tucat K **3.20**. Žiadne ríziko. — Zamena povolená alebo navrat peňazí. S poštovou do erkou alebo pri voprednom doposlaní peňazi, bezprostredne súkromníkom zasieľa všestranne známy svetochýrny obvod

HANNS KONRAD cis. a kráľ. dvorný zasielca **Brüx,** číslo **2838.** Čechy.)
Obrázkový cennik so 4000 vyobrazením na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko.

Verte
že slanovinový lieh sily
králom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posiela 3 veľké alebo 6 stredných flašiek
„KOSMOS"- LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Oznamy prijíma administracia
„Kresťan"
BUDAPEST
Szentkirályi-utca 28.

ZBRAŇ
najobozretnej vystrielanú najlepšej kvality a najkrásnejšieho dôrobu rozposiela cis. a kráľ. dvorný zasielca
Hanns Konrad
Brüx číslo 2842. (Čechy)
Revolver... ... ... K 5.50
Flobert vačkové pistole 1.90
Terzerole ... ... K 2.—
Flobert-Teschingo ... K 9.50
Flinty na polovačku K 36.—, 38.— a vyšej v najbohatšom výbere.
Hlavný cennik na žiadosť každému zdarma a franko.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako sňah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdílovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaniu.
Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg velmi fajne, ako sňah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie paperie z prs 12 K, Pri oblednani 5 kg. franko.
Hotové postele
z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá' 120 cm široká s dvomi podhlavkámi, každý 80 cm. dlný, 60 cm široký naplnený novým, sivým, velmi trvácim mäkým perím 16 K; polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podblavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široke 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.
S.Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Pánom roľníkom
odporúčam **svoje najnovšie**
hospodárske stroje.
Páni roľníci načo by ste kupovali stroje z ďalekej cudziny z Čiech a Moravy a platili veľké peniaze za dovozné a pritom neobdržíte stroj ani lepši ani lacnejši, ba práve naopak. Stroje dostanete u niže podpísaného dobré, dokonále silné, trvace a ľahko idúce, pod zárukou. **Teda svoj k svojmu a nie k cudziemu.**

Mláťačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrable. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámanie stromovej kôry a lúpanie kukurice atď.
Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.
Michal Treskoň,
strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
V BYTČI (Nagybicscse).

Rušeň!
!! S 18 prvymi vyznaceniami !!
Ludvik Kállai motor dielna
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.
Odporúča najvrelej **Ludvika Kállai**
elektrické benzinlokomobil stroje ku mlaťbe
s dvojím vystrojením ku čisteniu.
Uplná záruka za výborné mlátenie.

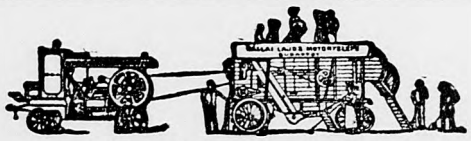

!!! Jedina novota !!!
Najjednoduchejší a najdokonalejší mlatebny stroj prítomnosti
Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.
Osobytná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.
Ludvika Kállai, ktoré sa v nášej vlasť najlepšie podarily.
Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.
Rušeň!

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodzovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodnýh podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovernenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma uč spol. v Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.